

Sagen stiller sig dog mere nuanceret, og der er derfor også mange advarende røster mod letsindig anvendelse af handelsrestriktioner til fremme af miljøhensyn. Det tungeste er frygten for protektionistisk misbrug og dermed undergravning af det åbne multilaterale handelssystem. Hertil kommer, at der kan rejses tvivl om effektiviteten af restriktioner for handelen og muligheden for effektivt at håndhæve dem i overensstemmelse med formålet. Øget handel og vækst fremmer effektiviteten og kan understøtte en bæredygtig vækst, foruden at økonomisk fremgang giver de fattige lande råd til en indsats på miljøområdet. Restriktioner på handelen kan hindre denne positive effekt.

Der er også rejst spørgsmål om, hvilke typer miljøproblemer der kan berettigede handelsindgreb. Er det de rige lande, der skal sætte dagsordenen? De forskellige miljøproblemer vægtes ikke ens i nord og syd.

Et tredje argument er, at miljøkrav til produktionsprocessen i tredjelande, hvor der ikke er tale om grænseoverskridende miljøproblemer, er en direkte indblanding i deres indre anliggender, der alene har til formål at påvirke konkurrencefordelene. Det vil sige, at der i realiteten ikke er tale om et miljømæssigt begrundet krav.

Efter regeringens opfattelse bliver det en væsentlig udfordring i den kommende tid at fastlægge retningslinjer for samspillet mellem miljøbeskyttelse og varernes fri bevægelighed, således at produktion og forbrug sker på et bæredygtigt grundlag, og uden at fordelene ved det åbne, multilaterale handelssystem bringes i fare. Arbejdet bør nyde fremme både internt i EU og i de internationale organisationer, som beskæftiger sig hermed.

Regeringen tillægger det stor betydning, at arbejdet med sådanne retningslinjer finder sted i multilateralt regi, således at der sikres den nødvendige brede internationale opbakning. Samtidig vil multilaterale løsninger kunne give de nødvendige garantier mod misbrug af reglerne i protektionistisk retning og mod ensidige indgreb fra stærke parters side.

Udviklingslandene og de nye markedsøkonomier står over for særlige vanskeligheder i efterlevelsen af miljønormer. Det må der tages hensyn til. Vi hjælper ikke disse lande ved at udelukke dem fra deltagelse i den internationale handel. Vi kan bl.a. tilbyde dem finansiel og teknologisk bistand, der vil gøre dem i stand til at efterleve højere miljønormer.

Det er regeringens opfattelse, at handelsregulerende bestemmelser i internationale miljøaftaler kan være nødvendige for at sikre en effektiv opfyldelse af aftalernes målsætning. Det vil anspre flest muligt til at tage del i ansvaret. At køre uden at løse billet kan ikke være acceptabelt. I nogle tilfælde er handelsbestemmelser i øvrigt direkte nødvendige for at løse problemerne, f.eks. når det drejer sig om handel med truede arter eller med nationalt forbudte produkter.

Danmark vil derfor arbejde for, at der udarbejdes retningslinjer på det miljøpolitiske og handelspolitiske område, der sikrer, at internationale miljøaftaler med handelsbestemmelser ikke kan anfægtes i WTO.

Efter regeringens opfattelse bør der derimod udvises tilbageholdenhed med hensyn til en bredere adgang til at gribe ind over for produkter fra tredjelande med den begrundelse, at de ikke er fremstillet efter bestemte miljøvenlige produktionsmetoder.

Det udelukker ikke, at det i visse særlige situationer med alvorligt miljødelæggende produktionsmetoder kan være berettiget at anvende indgreb over for varerne. I sådanne tilfælde kunne man forestille sig, at der på multilateral basis indgås internationale aftaler om visse minimumskrav til produktionsmetoders respekt for det omgivende miljø.

De forhold, der maner til forsigtighed, er imidlertid tungtvejende. Dels er omstændighederne forskellige fra land til land, dels er risikoen for protektionisme meget stor. De rige vestlige lande må være foregangsmænd med høje miljønormer og bør ikke søge en tvivlsom beskyttelse mod konkurrence fra fattige lande.

Det har i øvrigt vist sig, at de økonomiske konsekvenser af strenge miljøkrav sjældent har større betydning for konkurrenceevnen, da miljøomkostningerne udgør en lille del af omkostningerne, og da miljøkravene ansporer til en mere effektiv anvendelse af ressourcerne.

På internationalt plan kunne der i øvrigt etableres en form for miljøovervågning af produktionsprocesser samt udarbejdes vejledende miljønormer for produktionsprocesser.

Arbejdet med handel og miljø har allerede på det internationale plan gjort betydelige fremskridt. Vi skal bygge videre på det. I WTO er der som resultat af Uruguayrunden oprettet en stående komité for handel og miljø. Denne komité vil få det afgørende ansvar for at udarbejde operationelle forslag til inddragelse af miljøhensyn i handelspolitikken.